

Bolesław Solarski

200 lat ratusza w Łęczycy

Ochrona Zabytków 42/1 (164), 98-99

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

roletniej przerwie. Uczestnikami tych spotkań byli przedstawiciele najwyższych władz organizacji międzynarodowych: UNESCO, ICCROM i ICOMOS. We współpracy międzynarodowej nacisk położono na współpracę z organizacjami o podobnych celach, jak np. IFLA (Międzynarodowa Federacja Architektów Krajobrazu) oraz Komitetów Międzynarodowych ICOMOS-u, w szczególności Komitetu ds. Nauczania. Zainicjowany przez Polskę Komitet powstał w 1984 r. Jego kierownictwo powierzono prof. Andrzejowi Tomaszewskiemu, a Polski Komitet objął patronat nad jego działalnością.

W roku 1987 (w lipcu) odbyło się w Warszawie wspomniane już kolokwium na temat nauczania z udziałem przedstawicieli 15 krajów oraz ICCROM-u i UNESCO. Polska w tym gronie może odrywać rolę wiodącą, ma bowiem bogate i długoletnie doświadczenia w dziedzinie nauczania ochrony zabytków. Tematem głównym było *Nauczanie konserwacji i międzynarodowa współpraca nauczających*. Obrady w Zamku Królewskim w Warszawie toczyły się w formie „okrągłego stołu” i były przeplatane zwiedzaniem zabytków i pracowni konserwatorskich.

Współpraca z innymi komitetami wyspecjalizowanymi była hamowana brakiem dewiz na wyjazdy zagraniczne naszych specjalistów. Jedynie w zakresie konserwacji parków i ogrodów oraz konserwacji kamienia można odnotować pewne sukcesy.

Polski Komitet współpracował również przy tworzeniu Międzynarodowej Karty Miast Historycznych. Ten ważny dokument stanowi uzupełnienie Karty We-

neckiej z roku 1964. Uważając pierwszy projekt Karty Miast za nieudany, Polski Komitet opracował i przesłał do władz ICOMOS-u własny projekt, oparty głównie na Rekomendacji UNESCO dotyczącej ochrony miast i dzielnic zabytkowych i tradycyjnych (Warszawa – Nairobi, 1976). Niektóre postulaty z polskiego projektu zostały przyjęte. Niestety, nie wszystkie były uwzględnione i ostateczny kształt wydanego dokumentu nie zadowala w pełni członków Polskiego Komitetu. Należy jednak traktować ten dokument jako deklaracyjny, doceniając jego znaczenie jako międzynarodowego apelu, dotyczącego ochrony miast historycznych na całym świecie.

W latach 1985–1987 Polski Komitet ICOMOS-u zorganizował kilka konkursów i wystaw, związanych z ochroną zabytków. Powoływane co roku przez Komitet jury przyznawało nagrodę im. Jana Zachwatowicza za najlepszą pracę dyplomową w dziedzinie ochrony zabytków. Główną nagrodą był ustanowiony przez Ministerstwo Kultury i Sztuki dwutygodniowy pobyt za granicą, mający na celu pogłębienie znajomości tego zagadnienia. W roku 1986 nagrodę otrzymał Maciej Świątkowski z Akademii Rolniczej w Warszawie, w roku 1987 – Maria Persak z Politechniki Warszawskiej, natomiast w roku 1988 – Jadwiga i Krzysztof Wielgusowie z Politechniki Krakowskiej.

Komitet rozszerzył też – w omawianym okresie – swoją działalność w zakresie współpracy z międzynarodową organizacją Jeunesse et Patrimoine (Młodzież i Zabytki) afiliowaną przy ICOMOS-ie. Podkomitet kierowany

przez mgr Tadeusza Zielniewicza zorganizował obozy studyjne dla młodzieży zagranicznej i polskiej w Janowcu nad Wisłą. Nasza młodzież wyjeżdżała na obozy letnie do Francji.

Zebranie plenarne Komitetu, w październiku 1987 r. nakreśliło również plan działania na lata następne. Poza dotychczas prowadzoną działalnością Polska została powołana na organizatora międzynarodowego centrum szkolenia konserwatorskiego o zasięgu regionalnym, w powiązaniu z działaniem Międzynarodowego Centrum Konserwacji i Restauracji Dóbr Kultury w Rzymie (ICCROM).

To ważne i odpowiedzialne zadanie Polska ma zamiar spełnić w oparciu o Politechnikę Krakowską i inne wyższe uczelnie, zajmujące się problematyką konserwacji i ochrony. Organizacją ośrodka zajmie się Ministerstwo Kultury i Sztuki. Polski Komitet ma opracować program szkolenia, wskazać wykładowców. Otwarcie ośrodka przewidziano na rok 1990 w Krakowie. Zebranie plenarne wybrało nowe władze Polskiego Komitetu ICOMOS na lata 1988–1990, w następującym składzie: prof. dr Olgierd Czerner – prezes, mgr Tadeusz Zielniewicz, dr Bohdan Rymaszewski i prof. dr Andrzej Tomaszewski – wiceprezesa, mgr Andrzej Michałowski – sekretarz generalny, mgr inż. arch. Jacek Cydzik – skarbnik, doc. dr Marian Arszyski, prof. dr Janusz Bogdanowski, prof. dr Krzysztof Pawłowski, dr Mirosław Przyłęcki i prof. dr Jerzy Stankiewicz – członkowie Zarządu.

Aleksandra Żarynowa

200 LAT RATUSZA W ŁĘCZYCY

Trzy organizacje społeczne działające w Łęczycy: Towarzystwo Miłośników Ziemi Łęczyckiej, Towarzystwo Naukowe Płockie – Oddział w Łęczycy i PTTK – Oddział w Łęczycy – zorganizowały 18 kwietnia 1988 r. uroczyste spotkanie dla upamiętnienia dwusetnej rocznicy położenia kamienia węgielnego pod budowę ratusza łęczyckiego, który to fakt miał miejsce 17 kwietnia 1788 r.

Na uroczystość złożyły się: część artystyczno-historyczna w ratuszu, zwiedzanie zabytków w Łęczycy i Tumie oraz spotkanie podsumowujące imprezę.

Słowo wstępne w reprezentacyjnej sali ratusza wygłosił przewodniczący Towarzystwa Naukowego Płockiego – Oddział w Łęczycy, mecenas Władysław Zarachowicz zapowiadając występ zespołu regionalnego Gminnego Ośrodka Kultury z Witoni k. Łęczycy oraz wygłoszenie dwóch referatów.

Występ 15-osobowego zespołu w historycznych strojach łęczyckiej szlachty zagrodowej, który odśpiewał regional-

ne utwory Ziemi Łęczyckiej oraz pieśni patriotyczne, spotkał się z gorącym przyjęciem zebranej publiczności. Bardzo miłym akcentem było wręczenie zespołowi pamiątkowego medalu Płocka przez prezesa TNP, dr inż. Jakuba Chojnackiego.

Pierwszy referat pt. *Łęczycza średniowieczna* wygłosił doc. dr Ryszard Rosin, który podkreślił duże znaczenie polityczne Łęczycy w średniowieczu, zwłaszcza w XIV, XV i XVI w., kiedy to Łęczycza gościła królów, dostojników świeckich i duchownych. Miasto było wtedy znaczącym ośrodkiem handlu i rzemiosła. Autor podjął próbę ustalenia daty lokacji miasta, co nie jest rzeczą prostą ze względu na brak zaginionych, źródłowych dokumentów. Umieścił ją w latach 1237–1267 zapowiadając szczegółowe opracowanie zagadnień w powstającej monografii miasta Łęczycy.

Drugi referat pt. *Historia budowy ratusza w Łęczycy* wygłosiła mgr Wanda Puget z Warszawy. Przedstawiła bar-

dzo interesujące wypisy archiwalne, opisujące przebieg uroczystego położenia kamienia węgielnego pod budowę ratusza. Omówiła również obszerne panujące wówczas warunki społeczne i bytowe w mieście, a na ich tle przebieg budowy podając przy tym charakterystykę budowniczego ratusza Jakuba Kubickiego, znanego i cenionego architekta z czasów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Mgr Włodzimierz Szafiński, prezes Oddziału PTTK w Łęczycy i Grażyna Ślubowska, przewodnicząca Koła Przewodników PTTK oprowadzali zebranych po mieście i jego zabytkach, a następnie wszyscy udali się do Tumy, aby zwiedzić romańską kolegiatę.

Po zwiedzeniu zabytków uczestnicy spotkania i przedstawiciele władz miasta zebrali się w klubie NOT-u w celu omówienia i sprecyzowania wniosków dotyczących ratowania zabytków. Tę część imprezy prowadził mgr in. Bolesław Solarski, przedstawiając dotychczasowy przebieg interwencji i starań

Uczestnicy spotkania w Łęczycy

o uzyskanie poparcia dla dalszego prowadzenia robót w kolegiacie tumskiej. Postanowiono działać w dwóch niezależnych kierunkach: dotrzeć z odpowiednio uzasadnionymi petycjami do ministra kultury i sztuki poprzez posła z okręgu Łęczycy, A. Giezka oraz zainicjować powstanie w Łęczycy

społecznego funduszu ratowania zabytków.

Należy dodać, że delegacja organizatorów imprezy została przyjęta przez wicewojewodę płockiego, Leszka Majewskiego, któremu przedstawiła wnioski ze spotkania w ratuszu łęczyckim. W połowie maja 1988 r., nadeszła pi-

semna odpowiedź od ministra kultury i sztuki zapowiadająca kontynuację robót konserwatorskich przy romańskiej kolegiacie w Tumie pod Łęczycą.

Bolesław Solarski

POLSKO-ANGIELSKA WSPÓLPRACA

W roku 1987 Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków i Uniwersytet w Yorku – Institute of Advanced Architectural Studies podpisały umowę o współpracy w dziedzinie kształcenia konserwatorów architektury, wymiany informacji, wydawnictw, programów badawczych itp. Uroczyste podpisanie umowy zakończył polski wieczór zorganizowany w King's Manor – historycznej siedzibie Instytutu w Yorku. Poza wykładem *Współczesne problemy konserwatorskie w Polsce* odbył się pokaz wideo, na którym zaprezentowano film *Restytucja* obrazujący prace związane z Zamkiem Królewskim w Warszawie. Uroczysty obiad wydany przez Instytut dla uczestników wieczoru miał nie tylko polski jadłospis, lecz był okazją do nieformalnej, a przyjaznej wymiany poglądów. Jednym z elementów wspólnego pro-

gramu jest wymiana grup studyjnych, którą zainicjowała strona brytyjska, 25-osobowa grupa specjalistów nie tylko z Wielkiej Brytanii, lecz także z USA i Australii, w dniach 4–16 czerwca 1987 r. zwiedziła autokarem Polskę. Trasa wiodła z Warszawy przez Chęciny do Krakowa, następnie przez Częstochowę do Torunia, stąd przez Malbork i Żuławy do Gdańska i zakończyła się w Warszawie. Po drodze zwiedzano zabytki znajdujące się przy trasie. Gośćmi opiekowały się oddziały PP PKZ. Program przewidywał także zapoznanie się z pracowniami konserwatorskimi, dyskusje z zespołami projektantów i badaczy architektury. Zarówno dobór zwiedzanych zabytków, jak i sposób prezentowania problematyki konserwatorskiej miały na celu ukazanie sposobów prowadzenia badań, analizy funkcji zabytku, przed-

stawienie dyskusyjnych rozwiązań. Dyskusje były otwarte, a na stawiane pytania udzielano wyczerpujących odpowiedzi i wyjaśnień.

Przy czym organizatorzy nie przedstawiali polskich dokonań w różowym świetle.

Działalność konserwatorska w egzotycznym, a to z racji wielkich powojennych odbudów zabytków kraju, jakim jest Polska, została przedstawiona za granicą profesjonalistom ze wszystkimi uwarunkowaniami (także współczesnymi).

We wrześniu 1989 r. na zasadzie wymiany ekipa polskich konserwatorów architektury zwiedzi środkową i południową Anglię.

Lech Krzyżanowski

SEMINARIUM KONSERWATORSKIE SEKCJI „TECHNIKA – KULTURZE”

Ośrodek Doskonalenia Kadr w Warszawie oraz Sekcja Naukowo-Techniczna „Technika – Kulturze” Oddziału Warszawskiego zorganizowała kolejne seminarium poświęcone teorii i praktyce stosowania tworzyw sztucznych w kon-

serwacji zabytków. Seminarium odbyło się w dniach 18–20 maja 1988 r. w Domu Technika w Warszawie (zajęcia teoretyczne) i w Milanówku (zajęcia praktyczne).

W czasie trwania seminarium (uczestników podzielono na dwie grupy tematyczne) ogłoszono następujące referaty: dr Jerzy Ciabach (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – *Stawienie się tworzyw sztucznych w świe-*